

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Respondetur instantiis Hæreticorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

Baptismus est propriissime sacramentum: Ergo SS. Patres censent etiam Confirmationem esse strictè & propriè sacramentum. Minor est certa, & ab hæreticis conceditur: Major verò probatur primò ex Cypriano Epistolâ 72. ad Stephanum Papam, ubi de Baptismo & Confirmatione loquens, sic ait: *Tum demum plene sanctificari & esse filii Dei possunt, si Sacramento utroque nascantur.* Probat secundò ex Ambrosio libro 3. de sacramentis cap. 2. ubi hæc scribit: *Post baptismum sequitur spirituale signaculum (id est Confirmatio) quia post fontem (supple baptisma) in quo sanctitas inchoatur, sequitur ut perfectus fiat, quando ad invocationem sacerdotis infunditur Spiritus sanctus.* Item Augustinus libro 2. contra litteras Pelitiani cap. 104. sacramentum Chrlsmatis (id est Confirmationem) æquiparat Baptismo, in ratione sacramenti: *In hoc unguento (inquit) sacramentum Chrlsmatis vult Pelitianus interpretari. Quod quidem in genere visibilium signaculorum sacrosanctum est, sicut ipse Baptismus.* Denique Melchisedes in Epistola ad Episcopos Hispanie rogatus, quodnam majus esset sacramentum, Baptismus an Confirmatio: respondit: *Scientiarumque magnum esse sacramentum.* Ergo juxta SS. Patres quarti & quinti sæculi, Confirmatio est sacramentum in eadem proprietate quâ Baptismus.

Denique suaderi potest conclusio ratione congruenti quâ utitur S. Thomas hic art. 1. & quæ in eo polita est, quod sicut post vitæ naturalis adaptionem, aliud insuper ad corporale robor & augmentum requiritur: ita conveniens fuit, præter sacramentum Baptismi, quo fit spiritualis regeneratio hominis, aliud à Christo infunditur, ad spirituale robor & augmentum acquirendum. Nec obstat quod Christus hoc totum unico Baptismi sacramento præstare poterit, licet enim hoc ita sit, congruum tamen fuit, & magis expediens, quod non nisi duobus sacramentis illa duo tribueret: Primò ut in ipsa sacramentorum diversitate, varietas & multitudinem effectuum gratiæ cognosceretur. Secundò, ut homines difficultatem spiritualis militiæ, suæque naturæ imbecillitatem, agnoscerent, videndo post copiosam Baptismi gratiam, se adhuc egere speciali robore & protectione Spiritus sancti. Tertiò, ut hac sacramentorum mirabili & sapientissimâ varietate, magis ab hominibus coleretur Deus, & professio fidei facta in Baptismo, rata haberetur in Confirmatione.

§. II.

Respondetur instantiis Hæreticorum.

Obijciunt primò Hæretici: Non est idem quod nunc fit ab Episcopis, & quod ab Apostolis factum narratur Actuum 8. & 19. Ergo licet daretur, quod ceremonia illa Apostolorum fuerit verum sacramentum, non sequitur tamen Confirmationem nostram veram sacramenti rationem habere. Consequentia patet, Antecedens probatur. In primis enim ab Apostolis dabatur Spiritus sanctus cum dono linguarum, aliisque donis, quæ jam non dantur ab Episcopis. Secundò, Apostoli tantum manus imponebant. Confirmatio verò nostra fit unctione Chrlsmatis. Tertiò, Confirmatio nostra non potest iterari, secus illa manuum impositio, teste Augustino libro 3. de Baptismo cap. 16. ubi sic habet: *Manus autem impositio non sicut Baptisma repeti non potest: quid enim est aliud quam oratio su-*

Tom. V.

per hominem? Ergo non est idem quod nunc fit ab Episcopis, & quod ab Apostolis factum narratur. Respondet negando Antecedens: idem enim nunc fit à nostris Episcopis, quod fiebat ab Episcopis quinque priorum sæculorum Ecclesiæ, ut aperte constat ex locis Patrum & Conciliorum supra citatis: idem autem Patres testantur, Ecclesiam tunc fecisse per Episcopos id quod fecerant Apostoli, eorumque exemplum esse secutam, ut patet ex verbis Cypriani & Augustini supra relatis. Ad primam probationem in contrarium, dicendum est quod licet exordio nascentis Ecclesiæ sæpe daretur per impositionem manuum Apostolorum Spiritus sanctus, cum dono linguarum, aliisque gratis gratis datis, hoc tamen beneficium accidentariò erat illi conjunctum, effectus enim principalis & veluti substantialis illius erat infusio gratiæ habitualis, quæ nunc etiam datur fidelibus, quando Confirmationis sacramentum recipiunt.

Ad secundam respondeo, unctionem Chrlmaticam communiter fuisse adhibitam ab Apostolis in Confirmatione: licet enim Lucas compendiosius scribens loquatur solum de manus impositione, Dionysius tamen supra citatus, qui tempore Apostolorum vixit, testatur Apostolos usos fuisse unctione Chrlsmatis, & Fabianus Papa Epistolâ 2. ad Orientales ait, Christum docuisse Apostolos conficere Chrlsma. Interdum tamen Apostoli, ex speciali Christi dispensatione, non uti sunt Chrlsmate, sed per nudam manuum impositionem hoc sacramentum contulerunt, ut plures docent post D. Thomam hic art. 2. ad 1. & post Concilium Moguntinum can. 18. & Coloniense in doctrina hujus sacramenti: Cum enim tunc Spiritus sanctus super baptizatos visibiliter descenderet, & interior unctio evidenti illo Spiritus sancti illapso satis innosceret, non erat quæ ad eam designandam, sensibilis illius materiæ quâ modo utimur, scilicet Chrlsmatis, applicatio requireretur. Aliunde verò cum interdum plura hominum millia uno die baptizarentur, mosque tunc esset, ut statim baptizati confirmarentur, congruum erat, ut dum Apostolis in talia incumbens, non vacabat singulos inungere, illos ab hac cura liberaret Christus, Spiritu sancto ad solam manuum impositionem patenter veniente.

Ad tertiam dicendum, Augustinum loco citato non loqui de impositione manuum confirmativa, de qua nunc agimus, sed de reconciliativa, quæ in sacramento Pœnitentiæ fit ad reconciliandum pœnitentem cum Deo & Ecclesiâ; hæc enim manuum impositio iterari potest, sicut & ipsum sacramentum Pœnitentiæ, & in ea oratio quadam ab Ecclesiâ adhibetur. Unde observandum est, manus impositionem fuisse quadruplicem in primitiva Ecclesiâ, nempe confirmativam, de qua Act. 8. & 19. curativam de qua Marci ultimo, *Super agros manus imponent, & bene habebunt:* ordinativam, de qua 2. ad Timoth. 1. *Admoneo te ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum.* Et reconciliativam, de qua Concilium Carthaginense 4. can. 80. Araucanum 1. can. 3. & Agathinense can. 11.

Obijciunt secundò Hæretici: Robur & firmitas spiritualis debet acquiri cibo & potu spirituali, sicut firmitas corporis acquiritur cibo corporeo: Ergo post Baptismum quo spiritualiter renascimur, non est opus nisi sacramento Eucharistiæ,

X

charitatis, quod per modum cibi spiritualis institutum est.

15. Respondeo in primis falsum esse, quod per solam nutritionem acquiratur robur & firmitas, nam etiam unctione & exercitatione, aliisque modis acquiritur. Secundo dico, firmitatem & corroborationem quae datur per Confirmationem, non esse quamlibet, sed veluti militarem & athleticam, ad fidem fortiter profitendam, & defendendam. Addo quod, corroboratio & firmitas per nutritionem, non nisi sentim & longo tempore habetur: Deo autem placuit firmitatem spirituales citius perficere, ut etiam fecit in Apostolis infusione illa mirabili Spiritus sancti in die Pentecostes, cui respondet quoad effectum Confirmatio sacramentalis. Unde Hieronymus in dialogo contra Luciferianos: *Disce hanc observationem* (confirmandi baptizatos) *ex ea autoritate descendere, quod post ascensum Domini, Spiritus sanctus ad Apostolos descendit.*

§. III.

Alia difficultas expeditur, & quandam sacramentum Confirmationis à Christo fuerit institutum, breviter declaratur.

16. Licet certum sit, & ab omnibus Catholicis concessum, sacramentum Confirmationis, immediate à Christo fuisse institutum, sicut & alia novae legis sacramenta, nam ut ait D. Thomas hic art. 1. ad 1. *Instituere novum sacramentum pertinet ad potestatem excellentiae, quae competit soli Christo.* Sed quandam tale sacramentum ab ipso institutum fuerit, valde incertum est, & varia circa hoc circumferuntur Authorum placita. Aliqui enim volunt, Christum instituisse sacramentum Confirmationis Matthaei 19. cum pueris manus imposuit. Ita Bachonius in 4. dist. 7. quæst. 1. art. 1. Canisius titulo de Confirmatione in principio, imò & Concilium Senonense in Decretis fidei cap. 10.
17. Sed hæc sententia communiter rejicitur, Tum quia inter illos pueros plurimi non erant baptizati, quibus subinde non poterat applicari Confirmatio; unde Hieronymus & Anselmus dicunt parvulos illos oblatos fuisse Christo, ut benedicerentur, & curarentur ab infirmitatibus. Tum etiam, quia ut ait D. Thomas hic art. 1. ad 1. non debuit ante Ascensionem Christi administrari hoc sacramentum, in quo datur plenitudo Spiritus sancti, qui ut dicitur Joan 7. non fuit datus, nisi Jesus esse glorificatus. Nec obstat auctoritas Concilii Senonensis, quia tantum est Provinciale, & à Summo Pontifice confirmatum non fuit.
18. Alii docent institutum fuisse hoc sacramentum, quando Joan. 20. Christus dixit Discipulis, *Accipite Spiritum sanctum*, quia tunc data fuit illis potestas illud administrandi, cum tunc solum sint ordinati Episcopi. Ita Coninek art. 1. dubio 2. & Layman libro 5. summa Tractatu 3. cap. 1.
- Verum hæc opinio non videtur probabilior, quam præcedens. Tunc enim datus est Spiritus sanctus Apostolis ad remittenda peccata: Atqui hoc sacramentum non est institutum ad remittenda peccata, sed ad augmentum gratiae: Ergo tunc institutum non fuit. Nec obstat, quod tunc Apostolis data fuerit facultas hoc sacramentum ministrandi, cum enim minister sit causa tantum efficiens sacramenti, subindeque ad intrinsecam ejus constitutionem non pertineat, sicut mate-

ria & forma, tunc sacramentum aliquod non censetur institui, cum minister ejus designetur, sed solum cum ejus materia & forma exhibeantur. Unde Baptismus (ut supra ostensum est) non fuit institutus, quando Apostolis data fuit potestas baptizandi, sed quando Christus in Jordane baptizatus est, quia tunc ejus materia fuit designata, & contra etiam mundissima carne Christi consecrata. Quare his opinionibus rejectis.

Dico secundo, longè probabilius esse, sacramentum Confirmationis fuisse institutum in nocte cenæ.

Probat ex Fabiano Papa Epistola 2. cap. ubi hæc scribit: *In illa die Domini Iesus, post cenam cum Discipulis suis, & lavit eorum pedes, & sanctis Apostolis Prædecessores nostris accepimus, & bisque reliquerunt, Christum consecrare docuit.* Item docent Clemens lib. 3. Constit. cap. 16. & 17. & Cyprianus serm. de unctione Christinatis. Atque hæc est ratio, cur Ecclesia Catholica quatenus in die cenæ, novum Christum consecrat.

Dico 3. D. Thomas hic art. 1. ad 1. ait quod Christus instituit hoc sacramentum, non exhibendo, sed promittendo: At promittere sacramentum peccasse, non est ipsum institui. Ergo Christus institutum Confirmationis in nocte cenæ non instituit, sed duntaxat promisit.

Respondeo aliud esse quod Christus in nocte cenæ promiserit effectum sacramenti Confirmationis, & aliud quod ipsum sacramentum promiserit: secundum quidem non est institutum sacramentum, sed non asseritur à D. Thomas ipsum verò & intenditur à D. Thomas tantum ex verbis sequentibus patet, & sufficit ut sacramentum dicatur institutum.

ARTICULUS II.

Quæ sit materia & forma sacramenti Confirmationis?

Dico primò, materiam remotam sacramenti Confirmationis esse Christum, consecratum ex oleo per Episcopum benedictum, & balsamum. Constat ex Florentino in decreto Eugenii, & ex Tridentino sessione 7. can. 2. nec non ex Patribus infra referendis.

Congruentiam assertit D. Thomas hic art. 1. oleum enim quod pingue est, & natura sua manat ac diffundit, gratia plenam ordinem designat, quæ in hoc sacramento tribuitur, & per Spiritum sanctum à Christo capite in alios redundat: balsamum verò propter fragrantiam odoris, significat fideles virtute hujus sacramenti, eam virtutis suavitatem effundere, quæ in alios redundat, ita ut illud Apostoli 2. ad Corinthios 2. *Christi bonus odor sumus*, dicere possint.

Circa hanc conclusionem, & hujus sacramenti materiam, quatuor occurrunt difficultates breviter hic discutendæ, & resolvendæ.

§. I.

Resolutio primæ difficultatis.

Prima difficultas est, an unctio christinatis sit ita determinatè necessaria ad effectum hujus sacramenti, ut sine illa per nudam manuum impositionem conferri nequeat? Ratio dubitandi est, quia Apostoli in primitiva Ecclesia, per nudam manuum impositionem conferre solent hoc